

NOKIAN KAUPUNGIN
YMPÄRISTÖNSUOJELUVIRANOMAISEN
VALVONTASUUNNITELMA 2021-2025

Sisällys

Johdanto	2
1. Ympäristön pilaantumisen riskit Nokian alueella	3
1.1 Yleistä Nokiasta	3
1.2 Vesistöt ja pohjavesi	3
1.3 Ilmanlaatu ja siihen vaikuttavat tekijät	4
1.4 Melu ja värinä sekä niihin vaikuttavat tekijät	5
1.5 Pilaantuneet maa-alueet	6
1.6 Luonnonsuojelu sekä kasvillisuus ja eläimistö	6
2. Valvonta	7
2.1 Valvonnan tavoitteet	7
2.2. Suunnitelmallinen valvonta	7
2.2.1. Valvontaluokat ja riskinarviointi	8
2.2.2. Valvontaohjelma	9
2.3 Muu valvonta	10
2.3.1 Jätelain valvontatehtävät	10
2.3.2 Viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla sijaitsevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmät	11
2.3.3 Maa-ainelain mukainen valvonta	11
2.3.4 Eläinsuojien valvonta	11
2.3.5 Kemikaalilainsäädännön valvonta	11
2.3.6 Melua aiheuttavien toimintojen ilmoitusten käsittely ja meluhaittojen valvonta	12
2.3.7 Koeluontoisen toiminnan ilmoitusten käsittely	12
2.3.8 Ympäristönsuojelumääräysten valvonta ja päätökset poikkeushakemuksista	12
2.3.9 Vesilain mukainen valvonta	12
2.3.10 Vesihuoltolain mukainen valvonta	13
2.3.11 Maastoliikennelain mukainen valvonta	13
2.3.12 Huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelma	13
2.4. Valvontaprojektit	14
3. Valvontaviranomaiset	14
3.1 Henkilöstöressurit	14
3.1.1 Delegointi	15
3.2 Viranomaisten välinen yhteistyö	16
3.3 Tietojärjestelmät	17
3.4 Maksullisuus	18
4. Valvontasuunnitelman seuranta	18

Johdanto

Vuonna 2014 voimaan tulleen ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on laadittava alueelleen säännöllistä valvontaa varten suunnitelma. Valvontasuunnitelman laatimisesta ja sen sisällöstä säädetään ympäristönsuojelulain lisäksi Valtioneuvoston asetuksessa ympäristönsuojelusta (713/2014). Valvontasuunnitelmaan on sisällyttävä tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja keinoista. Valvontasuunnitelma on tarkistettava säännöllisesti.

Valvontaan kuuluu ympäristönsuojelulainsäädännön ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvonta. Tämän lisäksi keskeistä lainsäädäntöä ovat mm. jätelainsäädäntö ja kemikaalilainsäädäntö.

Nokian ympäristönsuojeluviranomaisen valvontasuunnitelma kattaa ympäristöluvanvaraisten (YSL 27 §), rekisteröitävien (YSL 116 §) ja ilmoitusvelvollisten (YSL 115 a §) toimintojen suunnitelmallisen valvonnan. Lisäksi suunnitelma koskee jätelain mukaisia valvottavia toimintoja sekä muita ympäristön pilaamisriskiä aiheuttavia toimintoja, joissa kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii valvontaviranomaisena.

Luvanvaraisten, rekisteröitävien ja ilmoitusvelvollisten toimintojen määräaikaistarkastuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta on valvontasuunnitelmaa täydentämään laadittava lisäksi valvontaohjelma. Valvontaohjelmassa on oltava tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista. Tarkastuskohteet ja -tiheys on määriteltävä ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Koska valvontaohjelma sisältää laitoskohtaisia valvontatietoja, on kyseessä ei-julkinen asiakirja.

Valvontasuunnitelma on alun perin laadittu vuonna 2016 ja se on päivitetty vuonna 2021. Suunnitelmaan on mm. päivitetty lainsäädännön muutoksia ja lisätty ympäristönsuojeluviranomaiselle tulleet uudet tehtävät.

1. Ympäristön pilaantumisen riskit Nokian alueella

1.1 Yleistä Nokiasta

Nokia on kasvava, noin 35.000 asukkaan teollisuuskaupunki Pyhäjärven rannalla. Kaupunki sijaitsee noin 15 km etäisyydellä Tampereen keskustasta kolmen valtatie solmukohdassa. Lisäksi kaupunkia halkoo Tampere-Pori rautatie sekä Nokianvirta, joka jakaa kaupungin kahtia.

Nokian pinta-ala on 358 km², josta vesistöjä on 59 km². Nokialla on noin 1.800 yritystä ja noin 11.000 työpaikkaa. Työpaikoista noin 64 % on palvelusektoreilla ja loput teollisuudessa, rakentamisessa ja alkutuotannossa.

1.2 Vesistöt ja pohjavesi

Vedenhankinnan kannalta suurimmat riskit kohdistuvat Maatianharjun-Viikiharjun pohjavesialueeseen sekä Vihnusjärveen, jonka vedestä tehdään tekopohjavettä Viikiharjussa. Viikiharjun pohjavesialueen suurimpana riskinä koettu Häpesuon vanha kaatopaikka-alue kunnostettiin vuosina 2015 – 2016. Maatianharjun ja Vihnusjärven osalta suurimpina riskeinä koetaan kemikaalionnettomuus Nokian valtatiellä tai Valtatie 3:lla Pitkäniemen ja Kolmenkulman liittymien välisellä tieosuudella. Vihnusjärven ja sitä kautta Nokian vedenhankintaa koskettava ongelma on Melon voimalaitoksen lyhytaikaisäännöstelyn aiheuttama säännöllinen veden virtaus Pyhäjärvestä Vihnusjärveen. Ongelma korostuu kesäisin voimakkaiden sinileväsiintymien aikaan sekä esimerkiksi poikkeuksellisten jätevesipäästöjen aiheuttaessa Pyhäjärven veden laadun tilapäistä heikkenemistä.

Nokian kaupungin alueella yhtyy kolme laajaa reittivesistöä: Näsijärven, Vanajaveden sekä Ikaalisten reitit, jotka yhtyvät Kulovedellä Nokian länsiosassa. Reittivesien lisäksi Nokialla on noin 60 muuta järveä. Joista ja puroista mainittavimmat ovat Pinsiön-Matalusjoki sekä Laajanoja ja Kyynioja, joissa on luontainen taimenkanta. Myös Vihnusjärveen laskevassa Myllypurossa saattaa elää taimenta. Pinsiön-Matalusjoki ja Myllypuro kuuluvat lisäksi Suomen Natura 2000-verkoston.

Nokialla reittivesistöjä kuormittavat lähinnä teollisuuden ja yhdyskunnan jätevedet sekä taajaman hulevedet. Nokian alueen ulkopuolella reittivesistöihin tulee myös runsaasti kuormitusta haja-asutuksesta sekä maa- ja metsätaloudesta. Muiden Nokian järvien kuormitus on peräisin lähinnä haja-asutuksesta sekä maa- ja metsätaloudesta. Lisäksi Vihnusjärveä kuormittaa myös tienpito sekä taajaman – mm. Kankaantaan ja Myllypuron teollisuusalueiden – hulevedet.

Laajanojaa ja Kyyninojaa kuormittavat lähinnä taajaman hulevedet, joiden haitta-aineet ovat pääosin peräisin liikenteestä, asutuksesta ja teollisuudesta. Kyyninojaa kuormittavat lisäksi Eco3-teollisuusalueen hulevedet sekä Koukkujärven jätteenkäsittelykeskuksen suotovedet, joiden määrä ja haitta-ainepitoisuudet ovat kuitenkin vähentyneet vuoden 1992 jälkeen, kun pääosa kaatopaikkavesistä viemäroitiin Kullaanvuoren jätevedenpuhdistamolle.

Nokian alueella sijaitsevien vesistöjen veden laatua tarkkaillaan säännöllisesti Nordkalk Oy:n (Alisenreitti), Nokian Vesi Oy:n (Vihnusjärvi), ympäristönsuojeluyksikön sekä Pirkanmaan ELY-keskuksen toimesta. Ympäristölupavelvollisten laitosten toimesta tarkkailu suoritetaan ns. yhteistarkkailuna reittivesistöissä. Suurimman osan tutkimuksista suorittaa Kokemäenjoen vesistön vesiensuojeluyhdistys ry. Vedenlaatututkimusten lisäksi Nokian alueella on kesäisin kuusi leväseurantapistettä.

1.3 Ilmanlaatu ja siihen vaikuttavat tekijät

Nokian ilmaa kuormittavat lähinnä teollisuus, energian tuotanto ja liikenne. Lisäksi ilmaa kuormittavat pölypäästöillään kallion louhinta ja murskaus varsinkin Pohjois-Nokiolla sekä jätevedenpuhdistamoiden ja –pumppaamoiden sekä kaatopaikan päästöt mukaan lukien hajupäästöt.

Teollisuuden suurimmat päästöt loppuivat sellutehtaan myötä ja muunkin teollisuuden osalta päästöt ovat viime vuosikymmeninä vähentyneet. Suurin osa teollisuudenkin päätöihin liittyy tavalla tai toisella energiantuotantoon. Muut merkittävät teollisuudesta aiheutuvat ilmapäästöt ovat liuotinpäästöt (VOC) sekä hajupäästöt varsinkin Nokian keskustassa.

Tällä hetkellä sekä kaukolämmön että teollisuuden höyryn tuotannossa ollaan siirrytty pääosin kiinteiden polttoaineiden (pelletti, hake, turve) käyttöön maakaasun kustannuksella.

Pientalojen suosituimmaksi lämmitysmuodoksi on noussut maalämpö. Sähkölämmitys on uusissa kohteissa jo selvästi harvinaisempi ja muut lämmitysmuodot marginaalisia. Oheislämmitys sekä saunanlämmitys puilla lisää paikallisesti haitta-aineita ilmassa.

Liikenne aiheuttaa suuren osan Nokian ilmapäästöistä. Kolme valtatieä ja teollisuutta palveleva raskas liikenne yhdessä kasvavan asukasmäärän ja laajenevan yhdyskuntarakenteen kanssa lisää liikenteestä aiheutuvia päästöjä myös tulevaisuudessa.

Ilmaa kuormittavien rikkidioksidi- ja typpioksidien pitoisuudet ilmassa Nokiolla eivät ole ylittäneet raja-arvoja yli kahteenkymmeneen vuoteen sellunvalmistuksen loputtua. Suurin osa ilmaan joutuvista typen oksideista tulee nykyään liikenteestä. Oksidipäästöjen lisäksi Nokian ilmaa kuormittavat hiukkaset, joiden määrä ilmassa erityisesti keväisin on suuri. Hiukkaspitoisuutta ilmassa lisäävät mm. katupöly sekä rakentamisesta johtuva louhinta ja murskaus.

Edellä kuvatusta päästökehityksestä huolimatta 2017 toteutetun jäkäläselvityksen mukaan ilmanlaatu on kuitenkin heikentynyt Nokiolla aiempiin selvityksiin verrattuna.

Ilmansaasteita kestävät jäkälälajit olivat huomattavasti yleisempiä kuin epäpuhtauksille herkät lajit. Epäpuhtauksista hyötyvillä leväpeitteellä ja seinänsuomujäkälällä runsaudet olivat suuria. Neljän ilman epäpuhtauksille herkimmän lajin esiintymisfrekvenssit olivat kaikki vähentyneet huomattavasti 1997 vuoteen verrattuna. Aivan Nokian ydinkeskustassa pahin saastunut alue on pienentynyt. Siurossa ja Linnavuoressa ilmanlaatu on heikentynyt, mutta on edelleen parempi kuin Nokian keskustassa. Kokonaisvaltaisesti lajimäärät ovat

pienentyneet ja jäkälävauriot kasvaneet Nokian tutkimusalueella. 1991, 1997 ja 2017 raporteista lajimäärät olivat korkeimmillaan vuonna 1997.

Energiantuotannossa, ajoneuvoissa, energian kulutuksessa, päästöjä rajoittavissa sopimuksissa sekä muilla yhteiskunnan osa-alueilla on 20 vuoden aikana tapahtunut merkittäviä muutoksia. Täten olisi voinut olettaa, että ilmanlaatu olisi parantunut Nokian alueella. Tutkimuksen tulokset eivät kuitenkaan viitanneet tähän. Suomen ympäristökeskuksen ilman epäpuhtauksien päästöaineistosta selvisi, että ilmanlaatu on heikentynyt Nokialla merkittävästi vuosina 1999 ja 2000, eikä ole sen jälkeen laskenut takaisin 1997 tasolle, jolloin rikkidioksidin, typen oksidien ja monien muiden ilman epäpuhtauksien päästöt olivat pienimmillään.

1.4 Melu ja tärinä sekä niihin vaikuttavat tekijät

Nokialla melua aiheuttavat pääasiassa teollisuus, liikenne, rakentaminen, kallionotto ja murskaus sekä ampuma- ja moottoriradat. Tilapäistä melua aiheutuu myös erilaisista musiikki- ym. tapahtumista varsinkin kesäaikaan.

Teollisuuden melukuormitusta esiintyy Nokian keskustassa ja Siurossa sijaitsevien tehtaiden ympäristössä. Suurilla teollisuuslaitoksilla sekä suuremmilla energiantuotantoyksiköillä on ympäristölupa, joissa on melua koskevia määräyksiä, minkä vuoksi teollisuuden aiheuttamat melualueet ovat hyvin tiedossa.

Tampere-Pori -rata, jolla on henkilö- ja tavaraliikennettä, kulkee kaupungin halki itä-länsisuunnassa. Rautatien varrella on paljon asutusta, minkä vuoksi ratamelua on selvitetty paljon. Viime vuosina raidemelua ovat lisänneet huonokuntoiset venäläiset hiilivaunut. Valtateiden lisäksi keskusta-alueella sekä suurilla kokoojakaduilla liikennemäärät ovat kasvaneet jatkuvasti. Tästä johtuen myös liikenteestä aiheutuvan melun haitta on lisääntynyt. Sekä rata- että tieliikenteen meluhaittoja on pyritty vähentämään kaavoituksella ja rakenteellisilla meluntorjuntatoimilla. Melun lisäksi rata- ja tieliikenne saattavat aiheuttaa myös tärinää ympäristössään.

Rakentaminen aiheuttaa yleensä tilapäistä meluhaittaa ympäristöönsä. Melun vaikutuksia pyritään vähentämään mm. ympäristönsuojelumääräyksillä sekä meluilmoituksista annettavien päätösten ehdoilla. Rakentamiseen kuuluu monin paikoin olennaisena osana kallion louhinta ja murskaus. Lisäksi varsinkin Pohjois-Nokialla on useita laajempia pitkäaikaisia kallionottoalueita, joiden melu ja tärinä koetaan aika ajoin häiritsevänä koko Pohjois-Nokian alueella.

Nokialla sijaitsee kaksi ampumarataa – pienehkö kiväärirata Siurossa sekä suuri keskusampumarata Turuntien ja Taivalkunnan välisellä alueella. Kummankin ampumaradan melua pyritään vähentämään erilaisilla rakenteellisilla meluntorjuntatoimilla sekä varsinaiseen ampumatoimintaan liittyvillä toimenpiteillä kuten äänenvaimentimilla tai aliaäänipatruunoilla. Keskusampumaradan melualue on laaja ja se on otettava huomioon kaavoituksessa. Kummallakin radalla on ympäristölupa, jossa on määräyksiä koskien meluntorjuntaa.

Pohjois-Nokialla Porintien ja Koukkujärven jätteenkäsittelykeskuksen välisellä alueella sijaitsee useita erilaisia moottoriratoja. Näistä melun kannalta ongelmattomia ovat Nokian Renkaat Oyj:n testirata sekä ajoharjoitteluratasäätöön rata. Varsinainen autourheilurata sijaitsee testiradan sisällä. Lisäksi alueella on motocrossrata sekä speedwayrata. Moottoriurheiluradoilla on ympäristöluvut, joissa toimintaa on rajoitettu varsinkin kesäaikana meluhaittojen vuoksi.

1.5 Pilaantuneet maa-alueet

Maaperän tilan tietojärjestelmässä on Nokialta 107 kohdetta (84 vuonna 2015). Näiden kohteiden maaperä on joko tutkitusti pilaantunutta tai alueella on maaperän pilaantumisen kannalta riskialtista toimintaa. Suurin osa pilaantumisista on tapahtunut vähitellen kiinteistöllä harjoitetun toiminnan aikana. Osa pilaantumisista johtuu puolestaan äkillisestä öljy- ym. vahingosta. Osa pilaantumista aiheuttavista toiminnoista on jo loppunut ja alueiden kunnostustarve noussut esille suunniteltaessa alueille uusia maankäyttömuotoja.

Pilaantuneita maa-alueita on viime vuosien aikana kunnostettu, mikäli pilaantumisen taso tai alueen nykyinen käyttö on kunnostuksen mahdollistanut. Kunnostuksia tullaan myös jatkamaan varsinkin keskusta-alueella, jotta keskeisiä alueita saadaan rakentamiskäyttöön.

Pilaantuneita maa-alueita löytyy ja syntyy jatkuvasti lisää. Lupamenettelyn ja valvonnan kautta tulee pilaantuneiden alueiden määrä kuitenkin laskemaan. Muiden kuin lupavelvollisten toimintojen tarkempi ohjeistaminen ja valvonta vähentäisivät myös pilaantumisen riskiä.

1.6 Luonnonsuojelu sekä kasvillisuus ja eläimistö

Nokialla on kuusi Natura 2000-verkoston kuuluvaa aluetta, joista pääosa on jo muodostettu luonnonsuojelualueiksi. Lisäksi Nokialla on erillisiä luonnonsuojelulain nojalla suojeltuja luonnonsuojelualueita, luontotyyppejä, luonnonmuistomerkkejä, erityisesti suojeltavien lajien esiintymispaikkoja sekä liito-oravien ja muiden luontodirektiivin lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Varsinaisesti suojeltujen kohteiden lisäksi Nokian luonnosta löytyy mm. luokiteltuja arvokkaita kallioalueita sekä uhanalaisia ja rauhoitettuja eläin- ja kasvilajeja. Keväisin ja syksyisin kaupungin alueella pysähtyy useiden eri lajien muuttolintuja muuttomatallaan.

Luonto reagoi ympäristössä tapahtuviin muutoksiin herkästi. Kuormituksen vaikutuksesta voivat useat kasvi- ja eläinlajit taantua tai jopa kadota. Toisaalta luonto reagoi myös kuormituksen vähenemiseen. Viimeisimpien tutkimusten mukaan Nokian keskustan ilmanlaatu on heikentynyt. Määräavin tekijä keskusta-alueella on liikenne päästöinen.

Harvinaisia ja uhanalaisia kasvi- ja eläinlajeja uhkaa myös yhdyskunnan laajeneminen nykyään luonnontilaisille alueille. Mm. Pohjois-Nokialle on kaavoitettu laajoja teollisuusalueita, joiden alta louhitaan merkittävät määrät kalliota. Vuosikymmeniä kestävä louhinta- ja murskaustoiminnat aiheuttavat myös merkittävää melua alueella. Kaakkurijärvien Natura 2000-alueen luontoarvojen suojelemiseksi on kallionottoa koskeviin ympäristöluviin kirjoitettu kesäaikaisia rajoituksia melua koskien. Samalla alueella

sijaitsevat myös kaikki Nokian moottoriradat, joiden ympäristöluvuissa on myös lukuisia melua koskevia rajoituksia.

Nokian kaupunginvaltuusto hyväksyi vuonna 2020 kaupungin monimuotoisuusohjelman vuoteen 2025. Ohjelman toimenpiteinä on muun muassa uusien suojelualueiden perustaminen monimuotoisuuden kannalta arvokkaimmille alueille, puisto- ja metsäalueiden hoitokäytäntöjen tarkistaminen sekä seurannan kehittäminen.

2. Valvonta

2.1 Valvonnan tavoitteet

Ympäristönsuojeluun liittyvän valvonnan tavoitteena on ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen ja jo tapahtuneesta pilaantumisesta aiheutuneiden haittojen rajoittaminen ja korjaaminen. Valvonnan avulla varmistetaan, että kuntalaiset ja toiminnanharjoittajat noudattavat ympäristölainsäädäntöä, kaupungin ympäristönsuojelumääräyksiä ja mahdollisia lupamääräyksiä. Lisäksi edistetään meluntorjuntaa, tarkkaillaan haitallisten kemikaalien käyttöä ja huolehditaan, että jätteiden keräys, kuljetus ja käsittely toimivat lainsäädännön edellyttämällä tavalla. Valvonnalla ja tarkastuksilla välitetään myös tietoa lainsäädännön vaatimuksista ja toiminnan ympäristövaikutuksista.

Tarkastuksen johdosta ryhdytään tarvittaviin toimenpiteisiin mahdollisesti havaittujen puutteiden oikaisemiseksi. Toimenpiteitä ovat neuvottelu, kehoitus ja tarvittaessa hallintopakkokeinot. Valvontaviranomainen voi myös keskeyttää toiminnan, jos toiminnasta aiheutuu välitöntä terveyshaittaa tai merkittävää muuta välitöntä ympäristön pilaantumista, jollei haittaa voida muutoin poistaa tai riittävästi vähentää.

Akuutteihin valvontatapauksiin, kuten ympäristövahinkoihin, häiriötilanteisiin sekä havaittuihin tai epäilyihin lainvastaisiin tekoihin reagoidaan mahdollisimman nopeasti.

Valvonta jakautuu kahteen osaan:

- suunnitelmallinen valvonta: lupavelvolliset, rekisteröitävät tai ilmoituksenvaraiset toiminnot (maksullinen valvonta)
- muu valvonta: mm. jätelain, ympäristönsuojelulain tai kemikaalilainsäädännön perusteella valvottavat laitokset (pääsääntöisesti maksuton valvonta) sekä roskaamisen valvonta

2.2. Suunnitelmallinen valvonta

Suunnitelmallisessa valvonnassa valvotaan luvanvaraisten, rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten laitosten toimintaa. Lakien ja lupamääräysten noudattamista valvotaan määräaikaistarkastuksin sekä tarkastamalla toiminnanharjoittajalta saadut vuosiyhteenvedot ja muut raportit. Tarkastuksia tehdään tarvittaessa myös mm. poikkeustilanteiden tai valitusten johdosta tai jos toiminnassa tapahtuu merkittäviä muutoksia. Tarkastuksista laaditaan pöytäkirja.

2.2.1. Valvontaluokat ja riskinarviointi

Suunnitelmallisesti valvottavia kohteita on toimialueella vuonna 2021 yhteensä 70 kpl. Ympäristölupavollisia laitoksia tai toimintoja näistä on 42 kpl, rekisteröityjä laitoksia 25 kpl ja muita toimintoja 3 kpl.

Osa ympäristöluvallisista toiminnoista on vuosien 2018-2020 välillä siirtynyt rekisteröitävien toimintojen piiriin lainsäädännön määrittelemän siirtymäajan loppuessa.

Ympäristönsuojelulakiin lisättiin uusi ilmoitusmenettely (10 a luku), joka tuli voimaan 1.2.2019. Ilmoituksenvaraisiksi siirtyi mm. eläinsuojia, sahoja, nestemäisten kemikaalien varastoja ja varikkoja. Toimintoja koskevat jo voimassa olevat ympäristölupapäätökset jäivät lakimuutoksessa voimaan. Kyseisten laitosten osalta ilmoitusmenettelyyn siirrytään vasta, jos lupaa on tarpeen muuttaa toiminnan olennaisen muutoksen perusteella. Ilmoituksia ei ole Nokialla toistaiseksi käsitelty.

Rekisteröityä ja ilmoituksenvaraista toimintaa valvottaessa käytetään hyväksi toimialakohtaisia asetuksia.

Valvottavien kohteiden tarkastustiheys on määritelty toimiala-/laitoskohtaisesti ympäristöriskin arvioinnin perusteella. Tarkastustiheyttä määriteltäessä on otettu huomioon toiminnan aiheuttamat ympäristövaikutukset ja -riskit, päästöt, tarkkailutiedot, aiemmat valvontatiedot sekä toiminnasta saapuneet valitukset. Valvontaa kohdennetaan enemmän niihin laitoksiin, joiden ympäristövaikutukset ja arvioidut riskit ovat suurimmat.

Laitokset on riskinarvion perusteella jaoteltu tarkastettaviksi 1-5 vuoden välein. Vuosittain tarkastettavia laitoksia kertyy keskimäärin 25-30 kpl.

Taulukkoihin 1 ja 2 on kuvattu ympäristölupavollisten sekä rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten laitosten tarkastusvälit toimialoittain.

Taulukko 1. Ympäristölupavollisten laitosten lukumäärä ja tarkastusvälit.

Toiminta	Tarkastusväli (1/n)	Kohteita (kpl)
Metsäteollisuus	1/3	-
Metalliteollisuus	1/3	-
Energiantuotanto (pohjavesialue)	1/5	1
Polttoaineiden valmistus tai kemikaalien varastointi	1/5	1
Haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävä toiminta	1/3	3
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	1/3	-
Malmien tai mineraalien kaivaminen tai maaperän aineiden otto	1/1	10
Mineraalituotteiden valmistus	1/3	1
Nahan tai tekstiilien tuotanto tai käsittely	1/3	-
Elintarvikkeiden valmistus	1/3	1
Eläinsuojat, suuret	1/5	6
Liikenne	1/5	3

Jätteiden hyödyntäminen ja käsittely	1/1 - 1/3	13
Jätevesien käsittely	1/5	1
Ampumarata (yli 10 000 laukausta ja/tai haulikkorata)	1/3- 1/5	2
Muu toiminta (ei luvanvarainen)	1/1 - 1/5	3
Yhteensä		45

Taulukko 2. Rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten laitosten lukumäärä ja tarkastusvälit

Toiminta	Tarkastusväli (1/n)	Kohteita (kpl)
Huvivenesatama	1/5	2
Energiantuotanto	1/5	9
Asfalttiasema	1/3	1
Jakeluasemat	1/5	12
Kemiallinen pesula	1/5	-
Orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta (alle 50 t/v)	1/5	-
Betoniasemat ja betonituotetehtaat	1/3	1
Sahat	1/5	-
Nestemäisten kemikaalien varastot	1/5	-
Elintarvike ja -rehuteollisuus	1/5	-
Eläinsuojat, pienet	1/5	-
Varikot (yli 50 kuorma- tai linja-autoa)	1/5	-
Ampumaradat (enintään 10 000 laukausta eikä haulikkorataa)	1/5	-
Muu toiminta	1/1 - 1/5	-
Yhteensä		25

Yksittäisen laitoksen tarkastustiheyttä voidaan kohdekohtaisesti harventaa tai tihentää tapauskohtaisen arvioinnin perusteella. Mikäli toiminta ei kuulu mihinkään edellä mainitusta kohderyhmistä, määritellään tarkastustiheys tapauskohtaisesti.

Lupavelvollisen toiminnan aloittavien laitosten osalta ensimmäinen suunnitelmallinen tarkastus tehdään ennen toiminnan aloittamista. Toiminnan loputtua tehdään tarvittaessa lopputarkastus.

Ensisijaisesti suunnitelmallisten tarkastusten ajankohta sovitaan toiminnanharjoittajan kanssa yhteistyössä. Muissa tapauksissa tarkastuksesta ilmoitetaan toiminnanharjoittajalle hyvissä ajoin ennen tarkastusta. Samalla toiminnanharjoittajalle ilmoitetaan tarkastuksella käsiteltävät asiat ja miten toiminnanharjoittajan tulee varautua tarkastukseen.

2.2.2. Valvontaohjelma

Luvanvaraisten, rekisteröitävien ja ilmoituksenvaraisten toimintojen määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta säännöllisestä valvonnasta laaditaan vuosittain päivitettävä valvontaohjelma. Valvontaohjelma sisältää tiedot valvottavista kohteista ja niihin kohdistettavista säännöllisistä valvontatoimista.

Valvontaohjelma sisältää yksityiskohtaisemman taulukon, johon on eroteltu kyseisenä vuonna tarkastettavat laitokset. Valvontaohjelman mukainen valvonta on lupa- ja rekisteröintivelvollisten sekä ilmoituksenvaraisten toimintojen osalta maksullista. Taulukon 3 toimintojen osalta valvonta ei ole maksullista. Koska valvontaohjelma sisältää tietoja yksittäisten laitosten valvonnasta, on kyseessä ei-julkinen asiakirja.

Valvontaohjelman toteutumisesta raportoidaan vuosittain rakennus- ja ympäristölautakunnalle.

2.3 Muu valvonta

Suunnitelmallisen valvonnan ja valvontaprojektien lisäksi ympäristönsuojeluyksikkö suorittaa myös muuta valvontaa laitoksissa, kiinteistöillä ja maastossa.

Ympäristönsuojeluyksikkö suorittaa vuosittain keskimäärin noin 100 em. tarkastuskäyntiä. Valvontaa suoritetaan mm. seuraaville toiminnoille:

2.3.1 Jätelain valvontatehtävät

Jätelain valvontatehtäviin kuuluu runsaasti valvonnan resursseja. Tehtäviin kuuluvat mm. roskaantumiseen liittyvät tarkastukset ja kehotukset sekä mahdollisten asiaan liittyvien hallintopakkoasioiden ja esitutkintapyyntöjen valmistelu. Roskaantumiseen liittyviä tarkastuksia ja niihin liittyviä puhdistamiskehotuksia tehdään vuosittain 10-20 kpl. Esitutkintapyyntöjä tehdään vuosittain 1-3 ja mikäli asia etenee poliisitutkintaan, voi niihin liittyvään yhteistyöhön poliisin ja syyttäjän kanssa kuluu runsaasti aikaa ja resursseja.

Ympäristönsuojeluyksikköön tulee säännöllisesti yhteydenottoja liittyen jätteen pienimuotoiseen hyödyntämiseen maanrakentamisessa. Hankkeet käsitellään pääsääntöisesti rakennus- ja ympäristölautakunnassa, joka arvioi vaatiiko hanke ympäristölupaa. Vuonna 2021 päivitettävien ympäristönsuojelumääräysten luonnoksessa on ehdotettu, että pienimuotoisessa maarakentamisessa voitaisiin jatkossa käyttää kertaluontoisesti jätettä (mm. betoni- ja tiilimurskettä, rengasrouhetta tai asfalttimurskettä ja -rouhetta) korvaamaan neitseellisiä luonnonaineksia. Kun jätteen määrä alittaa 500 tonnia (asfalttimurskeen ja -rouheen osalta alle 300 tonnia), saisi hankkeen toteuttaa valvontailmoituksella ympäristönsuojeluyksikölle noudattaen ympäristönsuojelumääräysten ehtoja.

Tätä suuremmat jätteen hyödyntämishankkeet käsitellään ns. Mara-asetuksen (Vna eräiden jätteen hyödyntämisestä maarakentamisessa 843/2017) mukaisesti Pirkanmaan ELY-keskuksessa.

Jätelain 124 §:n mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo lisäksi jätteen ammattimaista keräystä, jätteen laitos- tai ammattimaista käsittelyä sekä vaarallista jätettä synnyttävien yritysten tai laitosten toimintaa alueellaan. Jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle jätehuoltorekisteriin merkitsemistä varten. Ammattimaisen keräyksen vastaanottopisteitä ovat mm. tuottajien aluekeräyspisteet ja kauppojen ekopisteet. Ympäristönsuojeluyksikkö käsittelee ilmoitukset ja tarvittaessa tarkastaa vastaanottopisteiden asianmukaisuuden.

Laitosvalvonnan yhteydessä valvotaan jätelain 121 § mukaisten vaarallisten jätteiden siirtoasiakirjojen olemassa oloa.

Ympäristönsuojeluyksikössä annetaan myös neuvontaa jätehuoltomääräyksistä, käsitellään kunnallisten jätehuoltomääräysten rikkomiseen ja lietteidenkeräilyyn liittyviä valvonta-asioita sekä tehdään End-of-Waste-harkintaa (jätteeksi luokittelun päättyminen).

2.3.2 Viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla sijaitsevien kiinteistöjen jätevesijärjestelmät

Jätevesien käsittelystä määrätään ympäristönsuojelulain 16 luvussa ja ns. jätevesiasetuksessa (Vna talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla 157/2017). Vuotta 2004 vanhempien jätevesijärjestelmien tuli täyttää asetuksen vaatimukset 31.10.2019 mennessä.

Ympäristönsuojeluyksikköä työllistävät hakemukset talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeamiseksi, jätevesijärjestelmiin liittyvien valitustapauksien käsittely sekä jätevesien käsittelyn yleinen neuvonta. Resurssien salliessa tämän lisäksi kohdistetaan projektiluontoisesti valvontaa herkille alueille, kuten ranta-alueille ja Pinsiön-Matalusjoen valuma-alueelle. Tarvittaessa kiinteistöillä käydään tarkastus/ neuvontakäynnillä.

Ympäristönsuojeluyksikkö antaa tarvittaessa lausuntoja kiinteistöjen jätevesien käsittelysuunnitelmista rakennuslupavaiheessa.

2.3.3 Maa-aineslain mukainen valvonta

Suurin osa maa-aineslain (555/1981) mukaisesti luvitetuista toiminnoista vaatii myös ympäristölupaa. Maa-aineslain ja ympäristönsuojelulain samaa hanketta koskeva lupahakemus käsitellään yhdessä ja ratkaistaan samalla päätöksellä. Valvontaa suoritetaan vuosittaisella tarkastuksella ja tarkistamalla vuosiraportti. Kohteet on otettu huomioon suunnitelmallisessa valvonnassa (taulukko 1).

Kohteissa, joissa ei tapahdu louhintaa tai murskausta ei kuitenkaan vaadita ympäristölupaa, jolloin kyseisiä kohteita valvotaan ainoastaan maa-aineslain perusteella. Vuoden 2021 alussa Nokialla ei ole tällaisia kohteita.

Maa-ainesten ottoon liittyen tulee myös valituksia, jotka edellyttävät paikalla käyntiä ja valvontatoimenpiteitä.

2.3.4 Eläinsuojien valvonta

Pienten, ei-luvanvaraisten eläinsuojien valvonta liittyy enimmäkseen ns. nitraattiasetuksen (Vna eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta 1250/2014) valvontaan. Asetuksen perusteella toiminnanharjoittajat tekevät ympäristönsuojeluviranomaiselle ilmoituksia lannan varastoinnista aumassa tai lannan levittämisestä erityistilanteissa. Lisäksi eläinsuojien lannanvarastoinnista, hulevesistä tai muista ympäristöasioista tulleiden valitusten perusteella tehdään vuosittain tarkastuksia.

2.3.5 Kemikaalilainsäädännön valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo kemikaalien käyttöolosuhteita niitä käsittelevissä laitoksissa kemikaalilain sekä REACH-, biosidi- ja POP-asetusten nojalla.

Ympäristönsuojeluviranomaisen valvontaan kuuluu lisäksi ns. tuote-VOC-asetus (837/2005, Vna eräiden rakennusmaalien ja -lakkojen sekä ajoneuvojen korjausmaalauksessa käytettävien tuotteiden liuotinpitoisuuksista) sekä ns. huoltoasetus (766/2016, Vna fluorattuja kasvihuonekaasuja tai otsonikerrosta heikentäviä aineita sisältävien laitteiden käsittelijän pätevyysvaatimuksista). Valvonta suoritetaan muun valvonnan, kuten laitosten määräaikaistarkastusten yhteydessä.

2.3.6 Melua aiheuttavien toimintojen ilmoitusten käsittely ja meluhaittojen valvonta

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta tilapäisestä toiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Valtaosa ilmoituksista koskee murskausta ja louhimista tai ulkoilmakonsertteja. Ilmoituksista tehdään vuosittain noin viisi päätöstä. Päätösten teko on delegoitu viranhaltijalle.

Ympäristönsuojeluyksikkö saa lisäksi vuosittain yhteydenottoja esim. tie-, raide- tai teollisuusmeluhaitoista. Valitukseen liittyen suoritetaan tarkastus ja tarvittaessa suuntaa antavia melutasoja selvitetään melumittauksella.

2.3.7 Koeluontoisen toiminnan ilmoitusten käsittely

Uuden tekniikan raaka- tai polttoaineen, valmistus- tai polttomenetelmän, puhdistuslaitteen, jätteen hyödyntämis- tai käsittelymenetelmän vaikutusten tai käyttökelpoisuuden selvittämiseksi voidaan ympäristönsuojelulain 31 § mukaan toiminta aloittaa ilman ympäristölupaa. Toiminnasta tehdään ilmoitus ympäristölupaviranomaiselle, joka tekee asiasta päätöksen. Em. toimintojen määrä on vähäinen.

2.3.8 Ympäristönsuojelumääräysten valvonta ja päätökset poikkeushakemuksista

Nokian kaupungin ympäristönsuojelumääräysten (hyväksytty 9.12.2013) tavoitteena on ehkäistä ympäristön pilaantumista paikalliset olosuhteet huomioon ottaen. Määräyksiä on annettu mm. kemikaalien varastointiin, ilmansuojeluun ja tilapäisen melun torjuntaan liittyvistä asioista. Ympäristönsuojeluyksikkö käsittelee vuosittain useita valitustapauksia, joihin liittyy ympäristönsuojelumääräyksen rikkomista. Ympäristönsuojelumääräysten päivitys on käsittelyssä kevään 2021 aikana.

Lisäksi käsitellään hakemuksia ympäristönsuojelumääräyksistä poikkeamiseen, mihin liittyvät päätökset on delegoitu viranhaltijoille. Yleisimmät aiheet ovat käytöstä poistetun maanalaisen öljysäiliön maahan jättäminen ja jätevesien käsittelyyn liittyvät poikkeamishakemukset, mihin liittyviä päätöksiä tehdään molempia vuosittain keskimäärin 2-3 kpl.

2.3.9 Vesilain mukainen valvonta

Vesilain mukaiseen valvontaan kuuluvat mm. vesistöjen rakentamiseen sekä pohja- ja pintaveden ottamiseen liittyvät tarkastukset sekä ojitusasiat. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee erimielisyydet, jotka aiheutuvat mm. ojan tekemisestä toisen maalle tai veden johtamisesta ojaan tai puroon toisen maalla. Ympäristönsuojeluyksikköön tulee vuosittain tarkastusta edellyttäviä yhteydenottoja tai valituksia liittyen ojitukseen tai niistä aiheutuviin haittoihin. Riita-asiat pyritään hoitamaan ensisijaisesti sovittelulla tai kehotuksin. Tarvittaessa valmistellaan asia rakennus- ja ympäristölautakunnan päätettäväksi.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on vesilain mukaisessa päätöksenteossa ja valvonnassa päällekkäistä vastuuta ELY-keskuksen kanssa. Myös maankäyttö- ja rakennuslakia voidaan paikoitellen soveltaa tapauksiin. Päällekkäiset tai epäselvät vastuut ympäristönsuojeluviranomaisen, valtion valvontaviranomaisen, hulevesiviranomaisen ja rakennusvalvontaviranomaisen kesken tekevät tehtävänjaosta paikoitellen haastavaa ja saattavat pitkittää asioiden käsittelyä.

2.3.10 Vesihuoltolain mukainen valvonta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on vesihuoltolain (119/2001) mukainen valvontaviranomainen. Valvontaan kuuluu mm. yksittäisten, vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen kehottaminen liittymään vesi- ja viemäriverkostoihin.

Ympäristönsuojeluyksikkö käsittelee lisäksi vesihuoltolain 11 § ja 17 c §:n mukaiset vapautushakemukset viemäri-, vesi- tai hulevesiverkostosta. Vapautushakemusten käsittely edellyttää huolellista kohteeseen tutustumista, tarkastusta kohteeseen sekä tarvittavien lausuntojen pyytämistä. Vapautuspäätösten tekeminen on delegoitu viranhaltijalle. Vapautuspäätöksiä käsitellään useita vuodessa.

2.3.11 Maastoliikennelain mukainen valvonta

Maastoliikennelain mukaiseen valvontaan kuuluu mm. moottoriajoneuvokilpailuihin ja -harjoituksiin myönnettyjen lupien valvonta sekä moottorikelkkareittisuunnitelmien hyväksyminen ja niiden valvonta.

Nokialla on kaksi maastoliikennelain (1710/1995) mukaan myönnettyä lupaa maastoajolle sekä yksi lupa jääradalle. Ympäristönsuojeluyksikkö saa lisäksi vuosittain ilmoituksia luvattomasta maastoajosta. Ilmoitusten perusteella tehdään aina tarkastus, mutta valvonta on haasteellista, koska toimijoita ei yleensä saada selville. Luvattomasta maastoajosta tehdään tarvittaessa tutkintapyyntö poliisille.

2.3.12 Huvivenesatamien jätehuoltosuunnitelma

Merenkulun ympäristönsuojelulain (1672/2009) mukainen sataman jätehuoltosuunnitelmavelvollisuus koskee aluksista peräisin olevaa jätettä ja sen jätehuoltoa. Ammattimaista merenkulkua palvelevien satamien lisäksi sataman jätehuoltosuunnitelmavelvollisuus koskee myös sellaista huvivenesatamaa (veneiden kotisatama, käyntisatama tai muu huvivenesatama), jossa on vähintään 50 venepaikkaa. Huvivenesataman jätehuoltosuunnitelma esitetään hyväksyttäväksi sen kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, jonka alueella huvivenesatama sijaitsee. Sataman jätehuoltosuunnitelman hyväksymisestä tehdään merkintä ympäristönsuojelun tietojärjestelmään. Nokian kaupungissa on 2 kpl valvottavia huvivenesatamia.

Merenkulun ympäristönsuojelulain vuonna 2021 käsittelyssä olevan muutoksen mukaan huvivenesataman määritelmää ollaan muuttamassa siten, että valvottavia kohteita on tulossa kuntiin lisää.

2.4. Valvontaprojektit

Laitoksia ja toimintoja, jotka eivät ole ympäristöluvanvaraisia tai jotka eivät muusta syystä raportoi ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista, voidaan valvoa esim. ajoittain toteutettavilla projekteilla tai kyselyillä.

Valvontakäynnit, kyselyt ja selvitykset voidaan kohdistaa esimerkiksi tiettyyn toimialaan tai toimintoon. Tällaisia toimintoja ovat mm. yritykset joissa syntyy vaarallista jätettä (esim. autokorjaamot), jätevesiasetuksen valvonta, kemikaalilainsäädännön valvonta tai pienet eläinsuojat. Valvontaprojekti voidaan kohdistaa myös tiettyyn kunnan alueeseen, kuten ranta- tai pohjavesialueille.

Myös ympäristölupavelvollisia laitoksia voidaan tarkastaa projektiluonteisesti esim. silloin, kun lainsäädännössä annettujen uusien määräysten toimeenpano-aika lähestyy.

Valvontaprojekteista voidaan tarvittaessa tiedottaa etukäteen esim. kirjeitse, kaupungin Internet- sivuilla tai sosiaalisessa mediassa, jotta saadaan tietoa välitettyä laajemmin koko toimialalle tai asiaankuuluville kiinteistöille. Valvonta voidaan toteuttaa käymällä paikan päällä tai esim. verkkokyselyn avulla, kirjallisesti lomakkeella tai puhelimitse.

3. Valvontaviranomaiset

3.1 Henkilöstöresurssit

Ympäristönsuojeluyksikössä on 3 virkaa. Valvonnan resursseja käytetään paitsi ympäristölupavelvollisten ja rekisteröitävien laitosten suunnitelmalliseen valvontaan, myös kappaleissa 3.4 - 3.5 selostetun mukaisiin ympäristönsuojelulain, jätelain, maa-ainelain, hajajätevesilain ymv. valvontaan sekä lupa- ja ilmoitusmenettelyjen hoitamiseen.

Ympäristönsuojelutarkastajan työajasta noin 60 % kuluu valvontasuunnitelmassa kuvailtuihin tehtäviin. Ympäristönsuojelupäällikön työajasta em. tehtäviin kuluu noin 25 % ja ympäristönsuojelusuunnittelijan työajasta noin 10 %.

Valvonnan lisäksi resursseja tarvitaan mm. ympäristölupapäätösten valmisteluun, erilaisiin lausuntoihin, ympäristön tilan seurantaan, kestävän kehityksen edistämiseen, ympäristökasvatustehtäviin, kiertotalouden edistämiseen, hallinnollisiin tehtäviin sekä neuvontaan. Ympäristökasvatustehtäviin kuuluu mm. runsaasti työaikaa vievä vuosittaisen ympäristökasvatusviikon valmistelu. Neuvontatehtäviin kuuluu mm. kuntalaisten, yritysten ja toimittajien erilaisiin tiedusteluihin vastaaminen, sosiaalisen median viestintä, kouluyhteistyö ja ajankohtaisista aiheista viestintä esim. kirjeitse.

Vuosien 2016-2020 aikana suunnitellusta valvonnasta saatiin toteutettua keskimäärin noin 69 %. Tavoitteesta on jääty jälkeen riittämättömien resurssien takia. Luvuissa näkyy myös ympäristönsuojeluyksikön nopeasti lisääntyneet lainsäädännölliset ja hallinnolliset tehtävät. Vuonna 2016 saatiin toteutettua 95 % suunnitellusta valvonnasta, kun vuosina 2018-2020 luku vaihteli 48-68% välillä. Vuonna 2020 valvonta oli normaalia vähäisempää koronapandemian takia.

3.1.1 Delegointi

Tehokas valvontatoiminta edellyttää ympäristönsuojeluviranomaisen toimivallan osittaista delegointia viranhaltijoille esim. tilanteissa, joissa valvontaviranomaisen on ryhdyttävä välittömiin valvontatoimiin. Delegointi myös keventää hallinnollista työtä ja lyhentää hakemusten käsittelyaikoja.

Valvonnan käytännön järjestämisen vuoksi rakennus- ja ympäristölautakunta on delegoinut ympäristönsuojeluviranomaisen toimivaltaa viranhaltijoille seuraavasti:

Taulukko 3. Tehtävien delegointi viranhaltijoille

Asia	Ys-päällikkö	Ys-tarkastaja	Ys-suunnittelija
Lupa-asian siirtäminen (YSL 36 §)	x		
Seuranta ja tarkkailua koskevien suunnitelmien hyväksyminen (YSL 64 §)	x	x	
Tarkkailumääräysten muuttaminen (YSL 65 §)	x		
Luvan rauettaminen (YSL 88 §)	x		
Määräajan pidentäminen (YSL 91 §)	x	x	
Luvan selventäminen (YSL 92 §)	x		
YSL 118-120 §:ien mukaisten ilmoitusten käsittely (YSL 122 §)	x	x	
Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus (YSL 172 §, JL 122 § ja 123§, VL 14 luku 3 §, MAL 14 §)	x	x	x
Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alaisen viranhaltijan YSL 175 §:ssä tarkoitetun väliaikaisen kiellon tai määräyksen antaminen tai YSL 181 §:ssä tarkoitetun keskeytyksen suorittaminen (YSL 182 §)	x	x	x
Ilmoituksen tekeminen poliisille esitutkintaa varten (YSL 188 §, JL 136 §, VL 14 luku 2 §)	x	x	x
Poikkeuksen myöntäminen yksittäistapauksessakunnan ympäristönsuojelumääräyksistä (YSL 202 §)	x	x	
Väliaikaisen määräyksen antaminen koskien rikkomusta tai laiminlyöntiä kiireellisissä tapauksissa (JL 126 §)	x	x	
Vesihuoltolain 11 ja 17c §:ien mukaisten vapautushakemusten käsittely (VHL 11 §, 17c §)	x	x	
Ottamisen keskeyttäminen (MAL 15 §)	x	x	x
Lausunnon antaminen aluehallintovirastolle koskien ympäristö- ja vesilupahakemuksia sekä naapurikunnille koskien ympäristölupahakemuksia.	x		
Vastineen antaminen hallinto-oikeudelle tai korkeimmalle hallinto-oikeudelle valituksista koskien aluehallintoviraston	x		

myöntämiä ympäristö- ja vesilupia sekä naapurikunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämiä ympäristölupia.			
Lausunnon antaminen meluilmoituksista, koetoimintailmoituksista, pilaantuneiden maiden kunnostusilmoituksista sekä MARA-asetuksen mukaisista rekisteröinti-ilmoituksista.	x	x	
Ympäristönsuojelulain 156 d §:n mukaisten poikkeushakemusten käsittely (talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeaminen).		x	

3.2 Viranomaisten välinen yhteistyö

Ympäristönsuojeluyksikkö tekee tarvittaessa yhteistyötä mm. Pirkanmaan ELY-keskuksen, terveydensuojeluviranomaisen (PIRTEVA), rakennusvalvonnan, alueellisen jätehuoltojaoston, Pirkanmaan pelastuslaitoksen tai Tukesin kanssa.

Pirkanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan ELY-keskuksen valvomien laitosten tarkastuskäynneille. ELY- keskuksen valvontakohteista saapuvat vuosiraportit tai muu materiaali tallennetaan TWeb-asianhallintajärjestelmään.

Valvontayhteistyötä tehdään myös pilaantuneiden maiden puhdistamisasioissa ja onnettomuustilanteissa. Tarvittaessa ELY-keskukselta pyydetään lausunto ympäristölupahakemuksiin. Erityisosaamista vaativissa tapauksissa voidaan ELY:lta pyytää asiantuntija-apua.

Pirkkalan ympäristöterveydenhuollon valvontayksikkö (PIRTEVA)

Ympäristöterveydenhuollon kanssa voidaan tarvittaessa tehdä yhteinen tarkastus, mikäli toiminnasta epäillään aiheutuvan terveyshaittaa. Tällaisia tapauksia voivat olla mm. savu-, melu- tai haittaeläinvalitukset.

Terveydensuojeluviranomaiselta pyydetään ympäristönsuojelulain 42 § mukaisesti lausunto ympäristölupahakemuksiin sekä mm. vesihuoltolain mukaisiin vapautushakemuksiin.

Rakennusvalvonta

Luvanvaraisen tai rekisteröitävän toiminnan rakennuslupahakemuksiin annetaan pyydetessä ympäristönsuojeluyksikön kommentit tai lausunto. Lupavaiheen yhteistyöllä voidaan varmistaa ympäristönsuojeluväitösten huomioiminen jo laitosta rakennettaessa ja se, että tarvittavat luvat on haettu. Lisäksi tarvittaessa annetaan kommentteja kiinteistöjen jätevesijärjestelmien tai eläinsuojien rakentamista koskeviin suunnitelmiin.

Kiinteistöjen hulevesiasioihin ja ulkovarastointiin liittyvien tapauksien osalta keskustellaan tapauskohtaisesti vastuunjaosta ja tehdään tarvittaessa yhteistarkastuksia.

Alueellinen jätehuoltojaosto

Alueellisen jätehuoltojaoston kanssa tehdään yhteistyötä jätehuollon valvonnassa esim.

kiinteistökohtaiseen jätteen keräilyyn liittymättömien kiinteistöjen kohdalla. Lisäksi yhteistyötä on liete- ja jätehuollon valvontaan, jätteenkäsittelyn valvontaan ja yleiseen jätteenkäsittelyyn kehittämiseen liittyen.

Pirkanmaan pelastuslaitos

Onnettomuuksissa, joista voi koitua ympäristön pilaantumisvaara, pelastuslaitos ottaa yhteyttä ympäristönsuojeluyksikköön. Onnettomuustilanteissa harkitaan tapauskohtaisesti tarvittavat valvonta- ja jälkiseurantatoimenpiteet.

Tarvittaessa pelastuslaitokselta pyydetään lausuntoa ympäristölupahakemuksiin tai valvonnassa esille tulleisiin puutteisiin kohteissa, joissa varastoidaan kemikaaleja tai öljytuotteita. Pelastuslaitos voidaan pyytää myös tarvittaessa ympäristölupatarkastukselle mukaan.

Tukes

Valvontayhteistyötä tehdään osallistumalla mahdollisuuksien mukaan Tukesin valvomien laitosten tarkastuskäynneille. Mikäli ympäristönsuojeluyksikön omalla tarkastuksella todetaan Tukesin kemikaalilainsäädännön valvonnan piiriin sisältyviä puutteita tuotteissa, ilmoitetaan niistä Tukesille.

Muita yhteistyötahoja ovat tapauskohtaisesti kaupungin muut yksiköt (mm. infrayksikkö), poliisi, Nokian Vesi Oy ja muut vesihuoltolaitokset, Pirkanmaan Jätehuolto Oy sekä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto.

3.3 Tietojärjestelmät

Ympäristönsuojelun valvontatyökaluna käytetään Facta- sovellusta, jonne kirjataan valvontatapahtumat (esim. valitukset). Sovellukseen kirjataan valvottavien kohteiden perustiedot ja kohteeseen liittyvät valvontatapahtumat, kuten tarkastukset ja neuvottelut. Lisäksi ohjelmaan lisätään liitetiedostoina tarkastusmuistiot ym. kohteeseen liittyvät dokumentit.

Facta- sovellukseen ei kirjata lupa-, rekisteröinti- tai ilmoitusasioita, jotka säilytetään Nokian kaupungin sähköisessä TWeb-asianhallintajärjestelmässä.

Ympäristönsuojeluyksikkö kirjaa asioita lisäksi valtion ympäristöhallinnon ylläpitämiin YLVA- ja NOTTO-järjestelmiin. NOTTO-järjestelmään kirjataan maa-aineslupia koskevat keskeiset tiedot. Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään (YLVA) kirjataan seuraavat tiedot:

- lupa- ja valvontatehtäviin liittyvät päätökset sekä tiedot niiden muutoksenhaun johdosta tehdyistä Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden päätöksistä
- kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle tehtäviin rekisteröinti-ilmoituksiin perustuvat tiedot rekisteröitävistä toiminnoista
- kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontavastuulle kuuluvan ympäristöluvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan seuranta- ja tarkkailutiedot.

3.4 Maksullisuus

Valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen, rekisteröitävän sekä ilmoituksenvaraisen toiminnan määräaikaistarkastuksista peritään maksu Nokian kaupungin ympäristönsuojeluviranomaisen taksan mukaisesti. Samoin maksu peritään tarkastuksista, jotka ovat tarpeen ympäristönsuojelulain 175 tai 176 §:ssä tarkoitetun kiellon tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi taikka 181 §:ssä tarkoitetun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi. Maksullisuuden piiriin kuuluu myös mm. jätelain 124§ mukaisten toimintojen valvonta, maasto- ja vesiliikennelain mukaisten hakemusten käsittely, ympäristöluvanvaraisen toiminnan vuosiraporttien tarkastus ja YSL 156 d §:n mukainen talousjätevesien käsittelyvaatimuksista poikkeaminen.

Mikroyrityksiltä perittävässä maksuissa huomioidaan toiminnan laajuus ja luonne, samoin kuin jos toiminnanharjoittajan asemassa on sellainen luonnollinen henkilö tai oikeushenkilö, joka ei harjoita taloudellista toimintaa.

Muista kuin taksassa mainittujen toimintojen mukaisista tarkastuksista ei peritä maksua. Maksuttomaan valvontaan lukeutuu suurin osa ympäristönsuojeluviranomaiselle tulevista yhteydenotoista ja ilmoituksista.

4. Valvontasuunnitelman seuranta

Valvontasuunnitelman ja -ohjelman toteutumisesta laaditaan vuosittain yhteenveto, jossa kuvaillaan toteutunutta valvontaa ja tarkastellaan suunnitellun valvonnan toteutumisastetta. Lisäksi kuvaillaan toteutuneita valvontaprojekteja ja yhteistyötä muiden valvontaviranomaisten kanssa.

Tarvittaessa voidaan esittää tulisiko valvontasuunnitelmassa olevia tavoitteita muuttaa sekä se, paljonko jatkossa varataan resursseja valvontaan. Yhteenvedossa tarkastellaan myös valvonnan tarpeen mahdollisia muutoksia sekä suunnitelman päivitystarvetta lupavollisten kohteiden muuttuessa. Yhteenveto saatetaan ympäristö- ja rakennuslautakunnan käsiteltäväksi.

Laitosluettelon sisältävää valvontaohjelmaa päivitetään säännöllisesti kohteiden muuttuessa. Valvontasuunnitelma tarkistetaan viiden vuoden välein.